

6. Hukuk Dairesi **2025/1899 E. , 2025/4083 K.**
"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 17. Hukuk Dairesi
SAYISI : 2025/164 E., 2025/406 K.
İLK DERECE MAHKEMESİ: Marmaris İcra Hukuk Mahkemesi
SAYISI : 2024/98 E., 2024/188 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı şikayetçi vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hakimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü.

I. ŞİKAYET

Şikayetçi vekili dilekçesinde; alacaklı olan şikayet olunanların, şikayetçi murisine karşı başlattıkları takipler sonucu düzenlenen sıra cetvelinin hatalı olduğunu, sıra cetvelinde ödeme emri ve kesinleşme tarihlerinin gösterilmediğini, sıra cetvelinin 2. sırasında yer alan takiplerin iptali için dosya açıldığını ve kesinleştiğini, ilk sırada olan takibe ilişkin olarak menfi tespit davası açıldığını, şikayetin kabulüne karar verildiğini, ancak henüz kesinleşmediğini ileri sürerek sıra cetvelinin iptalini talep etmiştir.

II. CEVAP

1-Şikayet olunan ...vekili cevap dilekçesinde; takibin iptaline karar verildiği için kendisine husumet yöneltilemeyeceğini savunarak şikayetin reddini istemiştir.
2-Şikayet olunan ... borçlu aleyhine başlatılan takibin kesinleştiğini savunarak şikayetin reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile sıra cetveline itiraz dosyaları kural olarak sıra cetveline giren ya da girme hakkı bulunduğu halde sıra cetveline alınmayan alacaklılar tarafından aynı iştirak derecesi ya da üst sırada bulunup kendilerine pay ayrılan alacaklılara karşı açılabilceği, bir diğer ifade ile bedeli paylaşma konu mal üzerinde haczi ya da rehni bulunan alacaklının, sıra cetvelinin iptalini istemekte de hukuki yararı olduğu, bu madde hükmü ile sıra cetveline itiraz hakkı takip alacaklılarına tanınmış olup, borçlunun alacaklı sıfatı bulunmadığından ve kendisine pay ayrılmadığından, itiraza hakkı bulunmadığı gerekçesi ile şikayetin aktif husumet yokluğu nedeni ile reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikayetçi vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Şikayetçi vekili temyiz dilekçesinde;

a. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2018/77 Esas ve 2019/790 Karar sayılı ilamında da hukuki yararı bulunmak şartı ile takip alacaklısı, borçlusu ve üçüncü kişilerin şikayet hakkına sahip olduğunun belirtildiğini, müvekkilinin haklarının ihlal edilmiş olması sebebiyle de işbu davayı açabileceğini,
b. İcra takiplerinin iptaline karar verilmiş olmasına rağmen iptaline karar verilen icra takiplerine konu alacakların sıra cetveline girmesinin usul ve yasaya aykırılık teşkil ettiğini, taraflarınca açılmış menfi tespit dosyası açıldığını ancak henüz kesinleşmediğini, taraflarınca açılmış olan menfi tespit davasının kesinleşmeden iş bu işbu alacağın/icra takibinin sıra cetvelinde yer almasının usul ve yasaya aykırılık teşkil ettiğini beyan etmektedir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe;

Şikayet, sıra cetvelinin iptali istemine ilişkindir.

Davaya konu olayda borçlu şikayet yoluyla sıra cetvelinin iptalini talep etmiş, mahkemece yapılan

yargılama neticesinde, sıra cetveline karşı itiraz hakkının alacaklılara tanındığı, borçlunun sıra cetvelinin iptalini istemekte hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle açılan davanın aktif husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmiş, verilen karar karşı yapılan istinaf isteminin de bölge adliye mahkemesince esastan reddine karar verilmiştir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114. maddesinde hukuki yarar dava şartları arasında sayılmıştır. Hukuki yararın dava şartı olması nedeniyle şikâyetçinin dava açmakta hukuki yararının bulunmaması durumunda bu husus davanın görülmesine engel teşkil eder. Diğer bir deyişle, kişinin dava açmakta hukuki yararının bulunmaması halinde açılan davanın dava şartı yokluğundan reddi gerekir.

Genel olarak hukuki yarar, şikâyetçinin sübjektif hakkına hukuki koruma sağlama konusunda mahkemeye başvurmasında hali hazırda hukuken korunmaya değer bir yararının bulunması olarak kabul edilir. Hukuki yarardan anlaşılması gereken, şikâyetçinin hakkına kavuşması için mahkemenin yardımının zorunlu olmasıdır. Diğer bir deyişle, kişinin hakkına kavuşması için dava açmak zorunda olması gerekir.

İcra İflas Kanunu'nun 142/1. maddesine göre, cetvel suretinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde her alacaklı takibin icra edildiği mahal mahkemesinde alakadarlar aleyhine dava etmek suretiyle cetvel münderecatına itiraz edebilir.

İİK'nın 142/1. maddesi hüküm açık olup, sıra cetveli münderecatına ancak alacaklılar itiraz edebilir. Bu hükme göre, borçlu dâhil olmak üzere, alacaklılar dışındaki kişilerin sıra cetveli içeriğine itiraz etme hakları bulunmamaktadır. Bu yönüyle sıra cetveline karşı itiraz yönünden sadece alacaklıların aktif dava ehliyetinin bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Sıra cetveline karşı şikâyet konusunda ise, durum bu kadar açık değildir. Bu konuda İİK'nın 142/son maddesinde, "itiraz alacağın esas ve miktarına taalluk etmeyip yalnız sıraya dairse şikâyet yoluyla icra mahkemesine arz olunur" hükmü bulunmaktadır. Bu hükmün maddenin birinci fıkrasındaki hükümle birlikte değerlendirilmesi halinde, orada yer alan "alacaklılar" ibaresinin şikâyet konusunda da geçerli olduğu izlenimi doğmaktadır. Ancak burada şikâyet konusunda, "sıraya dair olma" sınırlamasını gözden uzak tutmamak gerekir.

Bu hükmü İİK'nın 16. maddesi hükmü ile birlikte değerlendirmek gerekir. İİK'nın 16. maddesine göre, Kanun'un hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere, İcra ve İflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikâyet olunabilir. Bu hükme göre şikâyetle bulunacaklar konusunda bir sınırlama yapılmamıştır. Diğer bir deyişle, bu hüküm gereğince şikâyet yoluna başvurabilmek için ilgili olmak, yani yapılan işlemde hakkı etkilenecek olmak yeterlidir.

Sıra cetveline karşı şikâyete ilişkin İİK'nın 142/son maddesi hükmünü İİK'nın 16. maddesi hükmü ile birlikte değerlendirdiğimizde, bu konuda memur işlemine karşı şikâyette bulunma yönünde bir engel bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda sıra cetvelinin içeriğine değil de o sırada yapılan bir memur işlemine karşı, hakkı haleldar olan ilgililerin, bu konu ile sınırlı olmak kaydıyla, şikâyet yoluna gitmeleri önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Davaya konu olaya gelince, borçlu tarafından sıra cetvelinde yer alan kimi alacağa konu takiplerin iptal edildiği, bir kısım alacaklıya karşı dava açılıp kazanıldığı ve bu hususlar dikkate alınmadan sıra cetvelinin düzenlendiği ileri sürülmektedir. Buradaki şikâyetin mahiyeti dikkate alındığında, İİK'nın 142/son maddesinde yer alan "sıraya müteallik" bir şikâyet olmadığı anlaşılmaktadır. Bu yönüyle, bu şikâyetin alacaklılar dışındaki ilgililer ve haliyle borçlu tarafından ileri sürülmesi önünde bir engel de bulunmamaktadır.

Aksinin kabulü halinde, bu durumda olan borçlu dâhil ilgililerin, bu konudaki taleplerinin dinleneceği başka bir yol kalmamaktadır. Bu durumun kabulü hak arama hürriyetine de aykırılık teşkil edecektir.

Anayasa'nın 36. maddesi gereğince, herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde yer alan, "herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası

konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir” hükmü ile de adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Anayasanın 90/son maddesine göre, Türkiye’nin taraf olduğu bu sözleşme hükümleri herkes için bağlayıcı olup iç hukukun bir parçası konumundadır. Anayasa’nın 36. ve AİHS’in 6. maddesi ile güvence altına alınan hak arama hürriyeti gereğince, kişilerin yargı mercileri önünde davacı ve davalı olma hakkı bulunmakta olup, aksi durum hak arama hürriyetinin ihlalini oluşturacaktır.

Kişilerin Anayasa ve AİHS ile güvence altına alınan hak arama hürriyetine göre herkesin yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak bulunma hakkı olup, hiçbir mahkeme görev ve yetkisi içerisinde olan davaya bakmaktan kaçınmaz. Bunun doğal sonucu olarak da, başvuru halinde kendi görev ve yetkisi içerisinde bulunmadığını kabul eden yargı merciinin başvurulacak yargı merciini göstermesi gerekir. Tüm bu hususlar dikkate alındığında, mahkemece işin esasına girilerek, davacının talebinin değerlendirilmesi ve neticesine göre bir karar vermek gerekmekte olup, bu husus gözden kaçırılarak davanın husumet nedeniyle usulden reddine karar verilmesi doğru olmamış, kararın bu nedenlerle bozulması gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,
 2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,
- Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,
Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,
27.11.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.